

TOIMINTAKERTOMUS 2023

LAATINUT TOIMINNANJOHTAJA TUULI KINNUNEN

SISÄLLYS

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUOSINA 2022-2023	2
◦ Strategian tavoitteiden toteumatilanne	2
◦ Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet	3
2. LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ	6
3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ	7
4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE	8
5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT	9

Strategian toteuttaminen vuonna 2023

1.1 STRATEGIAN TAVOITTEIDEN TOTEUMATILANNE

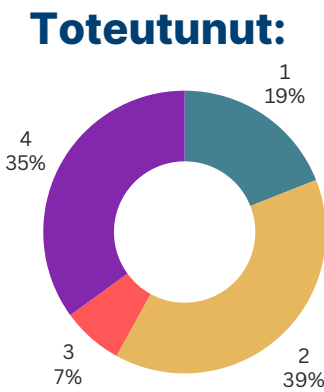
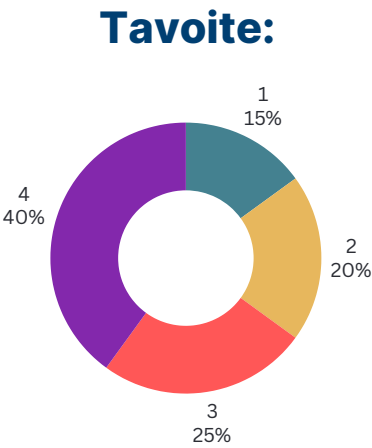
Leader Tunturi-Lappi ry:n (LTL ry), paikallisen kehittämisen, Tarinoiden Tunturi-Lappi-strategian painopistealueet ovat:

- 1.Saavutettavuutta lisäävä osaaminen
- 2.Arktinen viisaus ja perinteet
- 3.Kestävät ratkaisut
- 4.Liikettä kyliin

Strategian läpileikkaavia teemoja ovat paikallisuus, innovatiivisuus, saavutettavuus, tasa-arvo, digitalisaatio, kestävä kehitys ja ympäristö.

Uusi ohjelmakausi 2023-2027 pääsi käyntiin kesällä 2023 yritystukien avautuessa haettavaksi. Ohjelmakausi aloitettiin aktiivisella viestinnällä ja aktivoinnilla keväällä 2023.

Leader Tunturi-Lappi ry:n hallituksen linjausten mukaisesti yrityshankkeet menevät yleishyödyllisten hankkeiden edelle ja siksi myös hauista tiedottamisessa ja hakujen avautuessa keskityttiin aluksi yritystukiin. Hallitus ei halunnut myöskään rajata näin ohjelmakauden alussa mitään tukimuotoa pois, joten kaikki tukimuodot olivat käytössä vuonna 2023. Aktiivisen tiedottamisen myötä Leader Tunturi-Lapille tuli yritystukihakemuksia runsaasti heti haun avautumisen alkupäivistä lähtien ja yritystukineuvonta sekä -haku oli vilkasta myös koko loppuvuoden. Erityisesti yrityksen käynnistämisen- ja kehittämistukia haettiin runsaasti. Myös strategian painopisteitä tarkastella on huomionarvoista, että painopisteet 3 ja 4 ova 65% rahoituksesta.

Kaavio 1. Ohjelmakauden rahoituksen jakautuminen prosentuaalisesti.

HANKENOSTO:

SAAVUTETTAVUUDEN PARANTAMINEN VASTUULLISESTI TEHDYILLE PAIKALLISILLE KÄSITÖILLE

Katjamaarit tmi käynnistyshankkeessa vahvistetaan yrittäjän osaamista tuotteiden

markkinointnista ja saavutettavuudessa asiantuntijapalveluiden ostamisella.

Kertakorvaus 7 500 €

1.2. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN JA RAHOITETUT HANKKEET

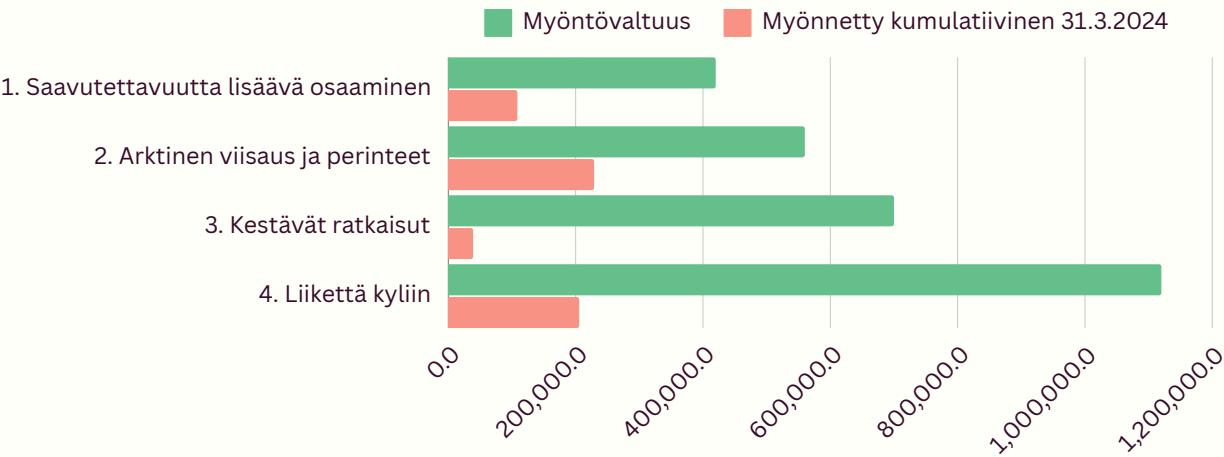
Yhteensä vuonna 2023 viranomaispäätöksen saaneita hankkeita oli 19. Hankkeita käsiteltiin kolmessa hallituksen kokouksessa.

Valtaosa alkukauden yritysten rahoituksista osuu **“Saavutettavuutta lisäävä osaaminen”**. Tähän painopisteeseen meni 4 kertakorvaushanketta ja yksi investointi Nordinary Oy:lle työvälineiden hankintaan.

Painopiste **“Arktinen viisaus ja perinteet”** rahoitettiin 3 hanketta, joista 1 oli kertaorvaushankkeita ja 2 investointia.

“Kestävät ratkaisut” -painopisteellä rahoitettiin kaksi investointia, joista toinen oli energiainvestointi 30% tuella. Kolme tukea meni kertakorvaushankkeille kehittämistoimenpiteiden valmisteluun.

Liikettä kyliin -painopisteeseen sisälsi niin ikään runsaasti kertakorvaushankkeita, yhteensä viisi ja yhden investoinnin.

Kaavio 2. Ohjelmakauden rahoituksen kumulatiivinen jakautuminen ja tavoitteet painopisteittäin.

HANKENOSTO:

ELÄMYKSIÄ VUODEN YMPÄRI

Kolarilainen yrittäjä Husky Ranch Lapland rakensi uuden asiakastilan ja investoi kesämatkailutuotantoon.

Investoinnilla lähdetään hakemaan ympärivuotista kasvua Investointisai 40 % eli 22 440 euron avustuksen

Älykkäät kyläverkot - Smart Village networks -hankkeelle haettiin vielä uudelleen jatkoaikaa ja se päättyi 31.5.2023. Hankkeen viimeisten kuukausien aikana selvitettiin Lapin olemassa olevien kyläverkko-osuuskuntien tilannetta ja käytiin vuoropuhelua osuuskuntien kesken mahdollisesta palveluiden ostamisesta muilta kyläverkoilta. Useampi verkko on kertonut olevansa kiinnostunut hankkimaan palveluita. Älykkäät kyläverkot -hankkeella vahvistettiin lappilaista kyläverkkotoimintaa, edistettiin kansainvälisiä toimenpiteitä sekä suunniteltiin pysyviä ratkaisuja valokuituverkkojen rakentamiseen jatkossa.

Whenever You Need Extreme hanke päättyi kesäkuussa 2023. Hanke oli EAKR-rahoitteinen ja sitä koordinoi Tunturi-Lapin Kehitys yhdessä Leader Tunturi-Lappi ry:n kanssa. Hankkeen toteutuksesta vastasi Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen henkilöstö. Hankkeessa järjestettiin erilaisia ja innostavia innovointi -tapahtumia luonnonympäristöissä, joissa yritykset ja asiantuntijat kokoontuivat innovoimaan Tunturi-Lapin äärimmäisten olosuhteiden kuten hiljaisuuden, kylmyyden ja pimeyden ympärille. Hankkeessa järjestettiin loppuseminaari kesäkuussa Jerisjärvellä, jonne osallistui myös muita alueen äärimmäisiin olosuhteisiin keskittyviä hankkeita, kuten Muonion puhtaan ilman - hankkeet.

Leader Tunturi-Lapin omasta kehiksestä ohjelmakaudelle 2014-2022 rahoitettava **Koti meän perältä** -esiselvityshanke käynnistyi vuonna 2023, mutta

L henkilöstövaihdoksien vuoksi hankkeelle haettiin jatkoaikaa vuoden 2024 loppuun. Hankkeessa tullaan kokoamaan Tunturi-Lapin kylien pitovoimaa lisäävät palvelut.

Leader Tunturi-Lapilla on pitkät perineet ja vahva osaaminen valokuiturakentamiseen liittyvässä tiedottamisessa ja aktivoinnissa. Siksi Leader Tunturi-Lappi haki Lapin ELY-keskuksen Maaseuturahastosta valokuitutiedottamiseen liittyvää koko Lapin laajuista hanketta, **Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin** - tiedonvälityshanketta myös tälle ohjelmakaudelle. Hankkeelle ei saatu päätöstä vielä vuonna 2023, mutta se aloitettiin omalla riskillä lokakuussa 2023 palkkaamalla hankkeelle projektipäällikkö, jotta samaan aikaan käynnistyneestä Lapin ELY-keskuksen kyläverkkojen investointihausta pystyttiin paremmin ja tehokkaammin Lapissa tiedottamaan. Hanke kestää noin 2 vuotta ja sen projektipäällikkönä toimii Annika Lompolo.

Pitkin vuotta on valmisteltu myös Whenever You Need Extreme -hankkeelle seuraavaa toimenpidettä eli **Arktinen viisaus** -hanketta ja se jätettiin Lapin liiton EAKR-hakuun joulukuussa 2023. Hankkeessa kasvatetaan yritysten innovointikyvykkyyttä pilotoimalla alueen erityisiin olosuhteisiin kehitettyä innovointipolkua. Tarjolla on konkreettista apua niin ideoiden kanssa etenemiseen kuin kasvun mahdollisuuksien löytämiseen. Mukana osatoteuttajana Turun Yliopiston Tulevaisuustutkimuskeskus ja kunnat osa rahoittajina .

1.3 RAHOITETTUIJEN HANKKEIDEN VAIKUTUKSET

Uuden ohjelmakauden 2023-27 hankkeiden vaikutuksia on vielä liian varhaista pystyä arvioimaan, mutta pääpaino jo myönteisen rahoituspäätöksen saaneilla hankkeilla on vahvasti Tunturi-Lapin yritysten älykkäässä (Arktinen viisaus ja perinteet) ja kestävässä (Kestävät ratkaisut) kehittämisessä. Alueen kansainvälinen matkailu on kasvanut jo koronavuosia edeltäviin lukemiin ja yrityksiä on etenkin Kittilään ja Kolariin perustettu ennätysmäärä, mikä on näkynyt erityisesti Leader Tunturi-Lapin yritysten käynnistystukihakemuksien runsaana määränä.

Kasvaneen matkailun vuoksi alueella on pulaa monenlaisista matkailu- tai matkailua tukevista palveluista kuten siivous- ja eläinohjelmapalveluyritysten tarjoamista palveluista ja Leaderin tarjoamat yritystuet ovat tarjonneet monelle yritykselle tärkeän käynnistys- tai kehittämisaskeleen eteenpäin.

Lapin Leadereiden toiminnanjohtajat aloittivat kuukausittaiset aamukahvit marraskuussa 2023 ja tästä kokoontumisesta toivotaan syntyvän hyvä tapa.

Leader Outokairan hallinnoima rakentamishankkeen Vasara ja Nauloja projektipäällikkö Hannu Rinne on tehnyt hyvää työtä luomalla mm. työkaluja, joiden avulla rakentamisen osa-alueet on hakijalle helpompi hahmottaa. Hankkeen tuloksia ja tapoja on ahkerasti jaettu ja hyödynnetty Tunturi-Lapin infotilaisuuksissa.

HANKENOSTO:

AURINGOSTA ENERGIAA

Polarfysio Oy haki yrityksen energiainvestointituen lisätäkseen uusiutuvan energian käyttöä liiketiloissaan.

Julkisen tuen määrä oli 30 % eli 5 187 €.

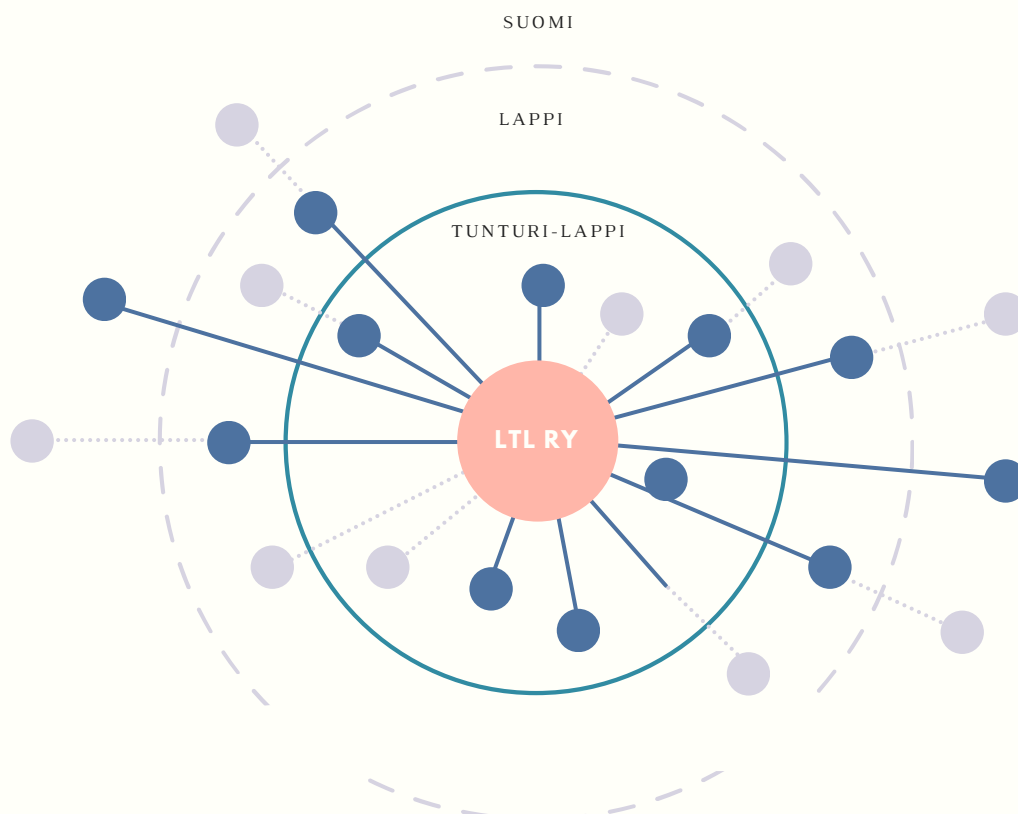
3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Leader-ryhmän keskeisiä verkostoja ovat Lapin ELY-keskus, Tunturi-Lapin kunnat, Tunturi-Lapin kehitys ja muut organisaatiot. Lapin seudulliset yrityspalvelut -verkosto kokoontui noin kerran kuukaudessa käymään läpi uusia rajoituksia ja rahoituksia. Kunnat, TE-palvelut ja toimintaryhmä itse suuntasivat neuvontaa yritysten tilanteiden vakauttamiseen.

Vuonna 2023 vahvistimme Lapin laajuisia verkostoja lisäämällä yhteistyötä muiden Leader-ryhmien kanssa.

Aktiviisiin verkostoihin meillä on vahva kaksisuuntainen yhteys. Passiivisiin taas yhteydet ovat heikompia ja viestintä voi olla yksisuuntaista. Omassa seutukunnassamme meillä on kattavat verkostot kyliä, yrityksiä, oppilaitoksia ja julkishallinnon organisaatioita. Mitä kauemmas Tunturi-Lapista mennään, sitä vähemmän meillä on vahvoja verkostoja (kuva 3). Verkostoihin on panostettu oikeassa suhteessa, alhaalta ylöspäin.

Viestintään ja nettisivujen käytettävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomioita. Alueen kehittäjänä myös verkostojen ylläpitäminen mm. tarjoamalla jäsenille toimintaa ja sisältöä.

Kuva 1. Leader Tunturi-Lapin verkostot paikallistasolta kansalliselle tasolle.

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Leader-ryhmän omaa toimintaa leimasivat yhdistyksen merkittävät henkilöstövaihdokset. Leader Tunturi-Lappi ry:tä viimeiset 4 vuotta toiminnanjohtajana luotsannut Ella-Noora Kauppinen siirtyi huhtikuussa uusiin tehtäviin muualle. Tilalle saatiin toiminnanjohtajan sijainen Johanna Koivumaa marraskuuhun saakka. Uusi toiminnanjohtaja Tuuli Kinnunen aloitti työnsä 13.11. Myös yhdistyksen toinen vakituinen työntekijä, noin 12 vuotta hankeneuvojana toiminut Jaana Hangasvaara vaihtoi työpaikkaa kesäkuussa ja tilalle tuli hankeneuvojan sijainen Helena Nevalainen koko loppuvuodeksi. Hankeneuvojan rekrytointi siirrettiin keväälle 2024.

Vuoden ensimmäisen puoliskon aikana haettiin tietoa ja koulutauduttiin sekä tiedotettiin avautuvasta hankehausta ja kierrettiin kunnissa kertomassa erityisesti uusista yritystukimuodoista.

Henkilöstön vaihdoksen johdosta yhdistyksessä oltiin töissä myös kesälomien aikaan ja hankeneuvontaa ja hakujen tiedottamista tehtiin aktiivisesti läpi kesän sekä myös kesän tapahtumissa. Elokuuhun mennessä hakemuksia oli Hyrrän jätetty jo noin 20 kappaletta ja koko vuoden 2023 aikana hakemuksia ehdittiin jättää lähes 60. Elokuussa pidettiin hallituksen strategiatyöpaja, jossa keskityttiin strategian painopisteisiin ja eri hanketukimuotoihin.

SEURANTATIEDOT:

TOIMINNAN VUOSI 2023 LUKUINA

- 10 kpl muiden järjestämiä tilaisuuksia, joissa olemme olleet puhumassa
- 20 239 vierailua verkkosivuilla
- 3 uutta rekrytointia
- 1 600 seuraajaa some-kanavissa

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

Vuoden 2024 tärkeimpiä tavoitteita ovat Leader-ryhmän uuden strategian tiedottaminen ja sen mukaisten uusien hankkeiden rahoittaminen. Lisäksi laaditaan suunnitelmat koko ohjelmakaudelle sekä ymmärrettävät mittarit strategian toteutumisen seurantaan.

Kauden alkumetreillä ei oltu tehty linjavetoa kertakorvaushankkeiden rahoittamiseen, mutta tulevana vuotena rajoituksia, selkeytyksiä ja määrityksiä tullaan tekemään yritysten käynnistys- ja kehittämistukiin.

Merkittävien henkilöstövaihdosten johdosta keskitytään uuden henkilöstön sitouttamiseen, toimintaan ja tutustumiseen, uusien toimintamallien luomiseen sekä hallitustyön kehittämiseen. Myös viestintä kaipaa henkilöstön aktiivista osallistamista.

Lapissa on loistavia, yhteisiä hankkeita (Valokuitu, Vasara ja Nauvoja, Ilima, suunnitteilla myös Polar Magnets-nuorisohanke), joiden hyödyntämiseen oman alueen aktivoinnissa panostetaan.

- 1. Strategiatyö**
 - Vahvistetaan uuden strategian tiedottamista
 - Luodaan mittareita strategian toteutumiselle

- 2. Aktivointi**
 - Vahvistetaan kaikkiin sidosryhmiin kohdistuvaa viestintää

- 3. Vakauttaminen**
 - Vahvistetaan henkilöstön, hallituksen ja kuntien yhteistyön ja yhteisymmärrystä
 - Luodaan toimintamalleja, jotka tukevat arkityötä

- 4. Kansainvälinen toiminta**
 - Lisätään KV toimintaa ja vahvistetaan Nuoridoleaderin toimintaa

5. Yhdistys ja sen resurssit

Yhdistyksen taloustilanne on alkukaudesta vakaa ja toiminta lähtenyt hyvin käyntiin. Omien hankkeiden tarve kuitenkin suuri.

Hallitus kokoontui vuonna 2023 yhdeksän kertaa, minkä lisäksi järjestettiin kolme sähköpostikokousta ja yksi strategiapäivä.

- **Toiminnanjohtaja**
 - **Ella-Noora Kauppinen 1.1.-2.4.**
 - **Johanna Koivumaa 3.4.-12.11.**
 - **Tuuli Kinnunen 13.11. - jatkuu**
- **Hankeneuvoja**
 - **Jaana Hangasvaara 1.1.-6.6.**
 - **Helena Nevalainen 6.6. - jatkuu**
- **Projektipäällikkö Annika Lompolo,**
 - **Älykkäät kyläverkot -hanke 5/2023**
 - **Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin -hanke 10/2023- jatkuu**

Jäsenmaksun maksaneita jäseniä oli

- Henkilö 34
- Perhe 10
- Yritys/yhdistys 32
- Kunta 4

YHTEENSÄ 60 kpl

Jäsenille lähetetään vuosittain jäsenkirje laskun yhteydessä sekä kutsut kevät- ja syyskokouksiin.

	JULKISHALLINTO	YHDISTYKSET & YRITYKSET	MAASEUDUN ASUKKAAT
Enontekiö	Jarno Viitanen varalla Sari Norrgård	Taru Mäkitalo varalla Elina Rousu-Karlsen	Tuija-Maria Alamattila varalla Anniina Keltti
Kittilä	Raija Palosaari varalla Oula Vuolli	Marita Seppälä varalla Anna Hakala	Simo Holck varalla N/A
Kolari	Helena Kaikkonen tiensuu varalla Johanna Kiili	Minja Aro varalla Pasi Koivumaa	Hanna-Riina Vuontisjärvi (pj) varalla Oona Laihola
Muonio	Manu Friman varalla Maria Pietikäinen	Kaura Hokajärvi varalla Kirsti Lampela	Kerttu Vesterinen varalla N/A